По конфіскаті — другий наклад.

Ч. 22 (10 405). Львів, субота 31. січня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XIILI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов. — Конто почт. щад. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. — Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл. Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 сот.

Видає ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“ — Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ

Подув реакції.

Перші дні нового німецького кабінету.

Теоретична дискус'я на тему живучости принципів демократії має нове джерело аргументів *pro* і *contra* в останньому звороті Німеччини. Не раніш, як передучора, ми згадували про острах одного з найзавзятіших оборонців демократизму. Льойда Джорджа, що повоєнна Німеччина уявляє собою один зі зразків небезпеки для загальної демократичної ідеї. Цю небезпеку він добачує у хаосі нестійких і нескристалізованих політичних світоглядів, із яких кожний — в імя принципу демократизму — має право голосу та які вкупі виключають на практиці всяку працездатну, оперту на довірю більшости народу, владу. Та Льойд Джордж, який єднає у собі практичність досвідного державного діяча з ідеалізмом невтомного теоретичного борця за ідею, вірить у перемогу демократії не тільки в нинішньому царстві диктатури Муссолінія чи Прімо ді Рівери, але й у пошарпаній громадянською гризнею Німеччині: свідоме своїх прав громадянство не допустить до легковаження їх з боку реакції.

Але поки що теоретична дискусія про повсенний занепад чи розквіт демократичних ідей входить у сферу наскрізь практичних міркувань на гостро актуальну тему: можливости реставрації монархізму в Німеччині. Пишучи рівно тиждень тому про прихід у Німеччині до влади псевдо ділово-понадпартійного а фактично маркантно реакційного уряду д-ра Лютра, можна було лише висловлювати сумнів у тривкість такого ультра-компромісового полагодження урядової крізи, до якого добалакався д-р Лютер і д-р Штреземан. Можна було лише дуже загальникове передбачати, що реакційний елемент, дірвавшися неофіціяльно до влади й вмиваючи руки від відповідальности, старатиськме зміцнити свої позиції. Сьогодні вже не підлягає сумніву, що німецька реакція розпочала реалізувати подрібно вироблений, незвичайно широкий і на дальшу мету сягаючий плян, якого завершенням має стати ніщо иншого, як саме реституція монархії.

Програмова декляраціяі, яку склав новий канцлер, була так само демагогічною, як демагогічними були перші кроки його нового кабінету. Коли брати згадану декляраццію буквально, то треба би дивом дивуватися: навіщож було прогнати канцлера Макса й кликати Лютра, і який взагалі був глузд усєї кампанії проти тих напрямних старого кабінету, які святочно переймає тепер, як свої, новий уряд? Вірність републиканському устроєві, незмінність закордонної політики й у першу чергу дотримання льондонської умови, 8-ми годинний робітничий день — і т. д. і т. д., словом: все по старому, в тією тільки ріжницею, що замісць безсумнівних демократів і републиканців зі старого кабінету всі ті заповіти зберігатимуть безсумнівні реакціонери й монархісти!...

Облуда нового німецького уряду виходить буквально з кожним днем яскравійше на яв, хоча, річ ясна, „діловий“ кабінет, що рахує 2 тижні життя, намагається дуже обережно скривати своє справжнє обличчя. Річ у тім, що уряд заводить „реформи“, на око дуже похвальні, по суті — плід тайних конщахтів з ріжними колами всенімецької реакції. На прим.: канцлер Лютер заповів вальоризацію державних паперів, на якій скористають широкі верстви населення. Така „демократична“ політика мін. фін. Шлібена (який належить до секти, що її члени по нинішній день присягають на вірність „пруському королеві“) набере цілком иншого освітлення, коли зважити, що ця реформа має стати переходом для децентралізації управління фінансами й деяких ділянок адміністрації по думці бажань реакційних баварських і віртемберських діячів. Теж саме важко вірити у щирість згаданого прінципу 8-год. робітничого дня: адже арґумент, що виконання льондонської умови (пляну Доза) вимагає продовження робітничого дня, був головним тараном, що розбив кабінет Маркса!

Але покищо центром уваги стає кріза пруського кабінету. Правиця (націоналісти, нім. нар. партія, націонал.-соц. і аграрники) вкупі з комуністами повалила соціялістичний уряд найбільшої складової частини нім. союзу, Прусії. Инша річ, що ця парадоксальна коаліція крайної правиці й крайної лівиці, якій удалося трьома голосами звалити уряд, не в силі створити його. Дотеперішня урядова більшість (центр, демократи й соц.-дем.) ставлять знову кандидатуру б. премієра Брауна (с.-д.). Язичком у ваги пруського сойму є кілька голосів зі сильної партії центра, — тої самої партії, яка у німецькому райхстаґу в частині голосувала за Лютром із мотивів „толеранції“, частина якої під проводом б. канцлера д-ра Вірта отверто виступили проти д-ра Лютра, а яка у пруському ляндтаґу йде разом зі соціялістами! Пояснення отих політичних містерій на тлі останньої нім. кабінетної крізи таке: німецькі націоналісти, буцім-то незалежно від німецького уряду, підготовляють отому урядові міцніщий ґрунт, очищуючи довкола нього важнійші позиції від демократичних елементів, захоплюючи у свої руки краєві уряди, вичищуючи краєві бюрократичні апарати від немилих людей, і стараючись опанувати цілим господарським життям держави. З другого боку свідомі і навпівсвідомі демократи, — перші з них зразу опозиційно настроєні до кабінету д-ра Лютра, останні ще збентежені його солодкими словами, — на парляментарній арені райхстаґу дозволяють вегетувати „діловому“ кабінетові, як довго він не скинув псевдо-републиканської маски; за те вже у пруському ляндтаґу ті самі т. м. нездекляровані демократи (центр) рішуче бороняться перед походом маскованої реакції.

Без огляду на дальші періпетії реакційних німецьких спроб, можна вже нині передбачити кінець експерименту з кабінетом д-ра Лютра: його животіння буде недовге і послужить лише для нового зміцнення демократичної течії.

Н-и.

Цар-Голод

I.

Тривожні вісти йдуть зі сіл. Зі всіх сторін української національної території під Польщею зі всіх її закутин: з Волині й Полісся, з Холмщини і Підляша, з Покуття і Поділля, з гір і долів вже сьогодня знімається трівожний крик, проноситься важкий стон і зов. Повагом йде, ступає цар-Голод і сіє жах довкола себе, і вантажем важкої журби кладеться на батьків і матерей, і викликує страхітливі перспективи на найближчі дні, тижні, місяці. Положення стає крайно невиносне, просто катастрофальне. А одночасно в створених умовинах селянська маса мусить почувати свою крайну незарадність, безпомічність і безвиглядність. Віримо в те, що здоровий, чеоствий, відпорний організм народу здатний видержати кожну катастрофу, але тут, в теперішніх умовах той організм є вже справді виснажений, а через те й може бути податний на ріжні суспільні пошести, може скривитися і скарловатіти.

Таж ціла смуга від Карпат до поліських болот іще сьогодня несе на собі печать війни і її наслідків; таж іще сьогодня відбудова знищених теренів виявляється в тому, що люде мешкають в землянках, а в найкращому випадку в ad hoc склеєних колибах і будах.

Економічний недорозвиток знищених війною теренів; довга товкітня в Галичині й на Волині ріжних відділів, а опісля тав. „диверзійних ватаг“; економічна політика держави, що висловлюється в допомозі містам і промислові, а село втискає в обійми експльоатації; економічне засилля всіляких польських спекулятивно-партійних ґруп; девальоація й інфляція, а опісля тверда валюта, тверді податки, тверда податкова шруба при одночасному обезціненні продуктів села і непомірне піднесення цін на продукти міста — все те руйнувало село, а в першу чергу українське село. Цікавою ілюстрацією до податкової політики являється недавня промова б. міністра фінансів Міхальского, в якій він доказав, що знищені селяне „кресів“ платять п о т р і й н о вищі податки від незнищених, добре загосподарених і упривілеєних селян центральних польських воєвідств (Конґресівки). Перед українським селянином запертий шлях до кредиту.

Український кредит перестав істнувати. Одні кредитові установи втопилися в мутних хвилях інфляції й девальоації, а другі ще якось клигають, але будучи відірваними від животних джерел кредиту, є мало чинні, або й зовсім не чинні. Врешті, коли би вони навіть стояли на передвоєнній висоті щодо свого власного майна, то не маючи впливів (дешевого кредиту, вкладок і льокацій), не могли навіть в десятій частині заспокоїти кредитових потреб селянства.

Економічне положення українського селянства, вже в хвилі заістнування польської влади на українській національній території, було пожалування гідне, а на протязі останніх шести літ погіршилося до крайности. Не лише економічна, податкова, адміністративна політика держави, не лише продовження війни і карні експедиції, не лише недостача кредиту, але й земельна політика влади довела до того сумного явища, яке сьогодня грізною марою неминучої катастрофи висить над нашим селянством, а тим самим над всією західною віткою українського народу. Перш усього під кличем земельної реформи поведено в перших чотирьох роках приспішену кольонізацію й осадництво польського елементу на українсько-національних землях. Тим самим значно звужено варстат праці й заробітку українського селянства. І то не лише звужено, але зроблено віддану осадникам землю здебільшого варстатом м е р т в и м, н е ч и н н и м, перемінено плодючий чорнозем в я л о в и й пустар, бож осадники, як це доказав в своїй брошурі К. Сроковскі, показалися людьми чужими землі.

Малоземельні й безземельні селяне

Досліди народнього побуту.

Перспективи наукової праці на Великій Україні.

Один з визначних українських учених у Львові дістав лист від знайомого етнольоґа з Києва. Лист настільки цікавий, що містимо його майже в цілости:

„Жалко, що Ви не можете переїхати сюди, на Радянську Україну, де для науки взагалі, а для вивчування народнього побуту з окрема відкривається славна майбутність. Тут справу вивчення природних багатств та особливостей краю, та справу вивчення життя працюючих мас покладено на чільне місце, не тільки у нас, але по всьому Союзі. Недавно скінчився другий всесоюзний краєзнавчий з'їзд у Москві, а цього тижня всеукраїнський з'їзд у справі вивчення продуктивних сил України в Харкові, на якому одне із перших місць займає краєзнавча праця. Треба підкреслити, що в цій справі зроблено вже дуже багато місцевими науковими силами — збирається матеріяли, поповнюється або засновується нові музеї, друкується сила видань, присвячених спеціяльно краєзнавству — та коли ще і робітничо-селянський уряд піде на стрічу цій праці, то для науки і потомків збережеться все, що тільки ще осталося. (Маю на думці народній побут.)

У сфері досліджування народнього побуту Україна вибивається на перший плян своїм методом, що в його основи покладено ґрунтовне і систематичне досліджєння села, так, щоби дати повну монографію кожного з них; окремо велику увагу звертається на збирання матеріяльних надбань, щоби зберегти їх музейним способом для науки.

Ще підчас моєї етноґрафічної праці на Гуцульщині, порівнуючи факти подані Шухевичом у його великій монографії з побутом одного села Зеленої, я найшов, що хоч як славна і цінна праця Шухевича, то всеж таки вона дає дуже загальну картину багатого в культурні надбання життя народу. І вже тоді, користуючися Вашими цінними порадами та науковим керуванням, я зачав систематичну працю з одного боку над досліДженням народнього побуту згаданого села, а з другого систематичну працю над народнім будівництвом усього краю. На превеликий жаль мені не пощастило — як знаєте — цю працю докінчити та ще й багато з того, що було готове до друку, було знищене царськими військами, одне в Науковому Т-ві, а друге у мене, дома.

Переїхавши на Радянську Україну, найшовши сприятливі умови до праці, я почав поширювати ідею систематичного досліджування села, сам взявся за працю в селі Старосілля на Чернигівщині. Тепер можу з приємністю сконстатувати, що мені не тільки вдалося успішно перевести своє завдання, але також переконати в слушности моїх переконань і поглядів не тільки наших етноґрафів, але й поважну частину працьовників на цій ділянці і в инших республиках. І, якщо можна вже тепер казати про успіхи цієї праці, то треба підкреслити, що досягнення мають велике значіння для історії культури не тільки нашого народу, але і для пізнання культурного розвитку усього людства.

Друге, що вдалося осягнути, то те, що в досліджуванні береться під увагу не тільки т. зв. устну словесність, але рівномірно трактується і духову і матеріяльну сторону народнього побуту. Тісно залежно від цього багато теж змінилося і в музейній справі: дотеперішна звичка збирати й охороняти музейним способом тільки те, що являється культурними придбаннями освічених верств народу, а з того, що витворив т. зв. простий нарід тільки те, що знаменує його високу одарованість, ця звичка — шкідлива для науки і для народу — уступила місце систематичному збіранню всього того, що стосується до минулого або сучасного життя цілого народу. Як відомо, етноґрафічного музею в нас не було, бо всі ці т. зв. етноґрафічні відділи в деяких музеях, мали тільки такі експонати, що мають відношення до народніх мистецтв, та ще й до того ці колекції носили часто випадковий характер, без потрібних відомостей про місце найдення, назву річи та її місце в народньому побуті і т. д.

В цій справі теж зроблено чимало і з грудня 1922 р. істнує вже в Київі справжній музей народознавства при Українській Академії Наук, до якого збирається все, що торкається народнього побуту, а те, що вже там є, уявляє собою правдиві скарби для історії культури, особливо низової. Наприклад у відділі хліборобства є — рала, сохи, деревляні плуги, борони з природними зубами, з привязаними вжевками деревляними зубами й ин. У відділі лови та рибальство є чи не все, чого тільки люде ужївають, а між тими експонатами є багато такого, що вже давно вийшло з уживання; є дуже цікавий відділ бжільництва, в якому зібрано між иншим усяку снасть до бортового пасішництва; дуже цікавий відділ народньої архитектури; відділ народньої техніки; відділ народніх звичаїв, вірувань та обрядів. Зібрано річі культу, забобонні та обрядові (між иншим дуже гарна колекція різдвяних річей — звізди, вертепи, одяги і всякі причандали для дієвих осіб у вертепних драмах, різдвяні кози і ин.; у відділі фізичного виростання немовлят зібрано причандали, в яких колишуть, купають, вчать сідіти, стояти, ходити, з чого годують дітей; окремий відділ присвячено дитячому побутові, в якому зібрано одяги та прикраси, які діти роблять собі для забави, хлопяча зброя як булавки, луки, стрілки, самостріли й ин.; приладдя до ловлі пташок, до глушення риби, дитячі цяцьки, які вони самі собі роблять, дитячі музичні інструменти та инші способи розваги); у відділі транспорту є між иншим примітивні човни, дві чумацькі мажі і ин.

В рямцях одного листа неможливо познайомити Вас з усіма надбаннями в цій ділянці, додам ще тільки, що до кожної річи (крім докладного опису) є малюнки і фотографії, які показують деталі цієї річи, ріжноманітні стадії її виробу або спосіб її уживання. Малюнки здебільшого робить відомий Вам мистець-етноґраф Юрій Павлович.

Як дуже важко на серці, що там у Вас (як читаємо в Хроніці) не дозволяється навіть записувати та зарисовувати етноґрафічних фактів так, що там таке багацтво народньої творчости, така славна старовина гине незбережена для науки. А тимчасом тут таку працю вважається одною з найважніших. Тут музеї організують і по волостях, тут селяне не тільки дарують експонати для музеїв, але і самі безплатно їх привозять на місце. Тут є окремі товариства і гуртки, які вивчують село. З установ, які в Київі працюють на ділянці етноґрафії, є при Українській Академії Наук Кабінет Антропольоґії та Етнольоґії ім. Хв. Вовка, Етноґрафічна комісія з Музично-Етноґрафічним кабінетом, Етноґрафічна секція Краєзнавчої комісії; крім цього поза УАН, працює Етноґрафічне Товариство. Це товариство на своїх перших загальних зборах, за Вашу довголітню, важку а таку плідну працю на ниві досліджування та наукового пояснювання життя працюючого люду, обрало Вас своїм почесним членом.

З нової етноґрафічної літератури треба відмітити програми до збирання матеріялів: К. Квітка — Професіональні співці і музиканти; О. Куримо — Програма для досліджування мови; Н. Заглада — Жнива; Тарасенко — Сінокіс; Л. Шульгин — Городництво. Всі вони методом дуже відріжняються від старих програм. Як котрої зі згаданих проґрамів нема, то напишіть, а я постараюся їх Вам вислати.

В Київі засновано ще новий Музей Церковної Старовини (в Лаврі), Сільсько-Господарський Музей [у бувшому царському двірци] та картинну Галерію (моск. мист.) бувшого Городського — чи як його пізнійше звали І-ого Державного Музею — переіменованого на Всеукраїнський Історичний Музей ім. Тараса Шевченка. На чолі цього Музею стоїть тепер дуже енерґійний А. Вінніцький а Міська Рада капітально відремонтувала цей музей. Цього тижня закрито виставку українських килимів, що була відкрита протягом кількох місяців і демонструвала 300 із загального числа 700 килимів, які мається у цьому Музеї".

були примушені працювати в жнива за 15-тий, 16 тий, а нерідко й 20-тий сніп. Заробітня плата по економіях (фільварках) є просто гумористична. А иншого заробітку український сільський пролєтар не найде. В краю промислу немає, а навіть ті зачатки, які були перед війною, сьогодня зліквідовані

В єдиному східно-галицькому нафтовому промислі та в деревному (в Галичині й на Волині) повний застій. Сезонова зарібкова еміграція до Прусії, яка перед війною вливала в економічний орґанізм українського села сотки тисяч і міліони чужої валюти, сьогодня не істнує. Сезонова чи постійна еміграція до Америки фактично здержана. Український селянин дуситься на свойому дрібному клаптику землі, вгинається під тягарем податкової шруби, відірваний від джерел кредиту й заробітку, сконсумувавши не лише всі резерви, але й позбувшись найконечнійших засобів та інвентаря, стоїть над краєм пропасти безрадний і безпомічний. А над ним гуде й клекотить страшна голодова fata morgana.

Ф. Ф.

М. ВОЗНЯК. 3)

Початки нового українського письменства.

(Продовження.)

Найталановитішим, „найлітературнішим" представником котляревщини був Гулак-Артемовський, перші українські твори котрого датуються 1817 р., останні 1850 рр. Те, що творить літературну славу Гулака: Пан та собака, Гараськові пісні й Рибалка, вийшло друком між 1817 і 1833 р., в першій половині його літературної діяльности. До школи Котляревського належить Гулак-Артемовський передовсім такими писаннями, як Гараськові пісні або перерібки Горацїївих од. З останніх особливо популярна ода до Пархома, заадресована в Горація до Деллія. Даючи прегарний власний переклад і порівнюючи з оригіналом перерібку Гулака, виказує Зеров у нього спільну травестійну маніру з Котляревським і всією котляревщиною.

Одначе єсть у Гулака й инша, шляхетніша маніра, що творить перехід від травестії до перекладу. В такій манірі видержані Рибалка (з Гете) й До Любки (з Горація) з початком: На що ти, Любочко, козацьке серце сушиш? Та цей вірш розтягнув Гулак на 18 рядків, коли в Горація їх є всього 12. Як знаменито зумів перекласти автор цю Горацїїву поезію До Хлої, перлину його лірики, хай свідчить читачам сам текст перекладу:

Чому від мене так ти утікаєш, Хлоє?
Моя сарна молода, що в горах — бо- [зілька —
Страшиться вітрику і тиші лісової,
І матері шука.
Відновлена весна прогомонить гаями,
Зелена ящірка в кущах зашелестить, —
Вона жахається і дивиться без тями,
І вся тремтить, тремтить...
Таж я не лютий тигр, і вийшов не на [згубу;
Я не гетульський лев, щоб сарни розри- [вать...
Пора вже дівчині, що виросла для шлюбу,
Од неньї одставать.

Взагалі цинізму у Гулака не менше ніж у Котляревського, а прославлена ріжнобарвність його мови це легенда, утворена першими літературними критиками.

Перекладом мала бути, а в своїй істоті стала травестією й Пушкинова Полтава під пером Евгена Гребінки. Гребінка не передав ні тону ні стилю Полтави Пушкина. До того в освітленні доби Петра I й Мазепи Гребінка не доріс ні до політичної свідомости українських автономистів XVIII. в. ні до Пушкинового трактування ролі Петра та його реформи.

Травестійна маніра так припала до смаку українській публиці, що слідом за поетами почали звертатися до неї й прозаїки, напр. Квітка-Основяненко в Салдатськім патреті. З віршів і прози перейшла простацька маніра в епістолярний стиль тих часів.

І українська драматична творчість по Котляревськім звязана в такій чи иншій мірі з темами й літературними формами Котляревського. Наталка Полтавка Котляревського схоплена з реально-українського життя й цей реалізм ослаблюється тільки запозиченою з сучасного російського письменства формою оперети. До того Наталка Полтавка сливе бездоганна що до своєї будови й мистецької економії. Знаменитій Наталці далеко не дорівнює Москаль Чарівник, у всякім разі талановитий і живий водевіль, без надмірної карикатури.

Не має деяких хиб Москаля Чарівника, зате менше оброблений літературно й трохи безцеремонний щодо гумору Простак Василя Гоголя, батька знаменитого Миколи. Миколи Гоголя ніяк не можна викидати з українського письменства, хоча він, виховавшися в російській школі, належачи до обмосковленої верстви українського інтеліґентного громадянства й пишучи для російських журналів, виливав свою творчість у російській мові. Та звертаючи увагу на дух і матеріял літературного твору, бачимо, що Гоголь ні в Вечорах ні в Миргороді ні в Старосвітських дідичах ні в двох Іванах ні в Вії ні в Тарасі Бульбі ні навіть у Мертвих душах не перестав бути Українцем. Змалювавши низку українських типів і деякі боки життя України, Гоголь мав більший вплив на формацію дальшого українства й українського народолюбства ніж котрий небудь із українських письменників перед Шевченком, що писали по українськи. Так само мусять увійти в історію українського письменства й предтеча Гоголя — Василь Наріжний і Капнист і инші Українці, що писали по московськи, зокрема ті, котрі брали українські теми до своїх писань.

(Докінчення буде.)

По широкому світі.

Проти реакційного курсу в Німеччині виголосив на великих зборах дуже гостру промову президент райхстагу Лебе і його співпартійники (соціялісти) і посол Брайтшайд і дотеперішній пруський премієр Браун. Вони загрозили поворотом до революційних метод боротьби, як що уряд Лютра й праві партії намагались би зробити з Німеччини знову твердиню шляхотства й імперіялізму.

Евакуація кольонської смуги послідує — як голосить офіц. англ. комунікат — виключно на підставі згоди всіх союзників. Англія ніколи не трактуватиме цієї справи зокрема; евакуація Кольонії прийде автоматично після виконання Німеччиною принятих нею зобовязань.

В Кольонії поліція н'йшла в одному домі склад бомб і зброї, якого частина свого часу украдена дирекції аквісгранської поліції (Ахен). Власник мешкання, відомий комуніст, призная, що муніція мала служити для терористичної акції проти ворогів комун. партії. Переведено численні арештування.

Женевський протокол має стати темою докладної дискусії поміж англ. урядом і урядами англ. домінії. Як базу дискусії мають творити чотири вихідні: 1) Зміна жен. протоколу в напрямку великого обмеження можливої участи англ. фльоти у санкціях Ліги Нац., 2) міждержавний гарантійний договір, 3) договір між Англією, Францією, Бельгією і Німеччиною, 4) англ. гарантія незалежности бельгійської території. Як відомо: як Англія так британські домінії відмовилися підписати женевський протокол в його нинішньому виді.

Арґентинський уряд замовив у відомій німецькій фірмі Круппа кітли до воєнних кораблів. Рада амбасадорів запротестувала у Берліні проти цього, як проти нарушення зобовязань не робити ніяких воєнних достав. Фірма Круппа доказує, що в даному випадку мова йде лише про заміну старих кітлів новими, а дальше, що про такі кітли не згадується у списку заборонених до фабрикації воєнних припасів.

Буджет Зєдинених Держав на 1925 рік зменшився у порівнанню з буджетом 1921 р. на 40%, а саме з 5538 на 3531 дол. Одночасно публичний торг зменшився приблизно на 3198 мil. дол.

Економічна відбудова Европи находить нову опору в англьо-американській фінансовій інституції, яка повстає спеціяльно для допомоги середньо-европейському промислові. Основний капітал: 1 міліон фунтів стер.

В Египті, не зважаючи на офіціяльне замирення поміж англ. уповноваженим, льордом Еленбі, та егип. урядом, настрій неспокійний, так, що В. Британія рішила змінити свою воєнну фльоту у Каїро трьома дальшими кружляками.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Свій до свого!

Віддавна товчеться на шпальтах і між анонсами наших газет заклик: „Свій до свого!“ Одначе він ділає здається так само на моїх П. Т. Земляків, як і заклик: „Складайте жертви на „Рідну Школу“. Бо як би було інакше, то не треба булоб літами повторяти цих закликів...

Але я зовсім не дивуюся, що гасло: „Свій до свого“ (в купецькім розумінню) гуде вже стільки літ безуспішно.

Він є абсолютно противний нашій національній психіці і традиціям.

Де, хто чув таке, щоб Українець купував у свого, хочби й він мешкав йому під самим носом! Вже сам факт, що може дістати відповідь по українськи, відстрашує його і гонить світами за чужим купцем. А до цього тяжко й подумати, як наш чоловік може бути купцем чи ремісником і мати добрий товар. Тепер така страшна конкуренція, що він певно мусить мати або гірший товар, або дорожше продає. Правда, ніхто не перекопався в тім, але... такі слухи ходять.

Ми своїх купців чи ремісників попираємо, любимо і шануємо. Вибираємо їх до виділів, комітетів і тим подібних інституцій, але нехай вони не мають претенсій ще й до цього, щоб ми в них й купували!

Скаже хтось, що ремісники і купці надають характер містам.

Воно може правда, але це ще не причина, щоб ми підпирали їх матеріяльно. Вистане, як будемо серед них агітувати, щоб мали українські вивіски та до всіх і все говорили по українськи.

Скаже дехто, що вони мало-помало спольонізуються!

Мій Боже! Казав недавно один український політик, що ми маємо розплистися в російському морі, то чи не все одно, чи ремісники та купці розпливуться в ньому вже спольонізовані, чи ще національно свідомі?..

Коротко: Не бачу ніяких причин, щоби попирати гасло „Свій до свого“.

„Свій до свого“?!

Такий вислів є в українськім словнику, але він напевно що іншого означує.

Наприклад:

Постигнувда тебе біда, мусиш десь позичити пару тисяч на видавання газети, чи на вивіз свиней, тоді — свій до свого.

Або:

Хочеш видавати книжку, чи родинний журнал, тоді йдеш підписувати вексель до котрогось нашого кравця, бо: свій до свого.

Або (в ширшому „масштабі“): Маєш свою державу, а потребуєш „авансу на формировку частин для грандіозного повстання“, чи кілька вагонів нафти для „потреб повіту“, тоді йде свій до свого і справа полагоджена.

Я міг би ще навести багато прикладів, які пояснюють правдиве значіння цього вислову, чи заклику, але, думаю, вистануть і ці наведені вище.

Українські промисловці не мають причини нарікати на українську суспільність, бо вислів „свій до свого“, в купецькому значінні, в українській мові не істнує.

Недавно розказував мені один український купець таку історію:

Один священик був у нього від ряду літ сталим покупцем. Від ряду літ говорив до нього по польськи і купець відповідав по польськи. Але купець довідався, що це український священик і заговорив раз до нього по українськи.

— То ви Українець? прикро здивувався старий гість.

— Так прошу!

— Ну... гарно... так єсть... Дуже гарно... Дай Боже здоровля, моє поважання!

Вийшов і більше в нього вже не купує...

...Це тільки потверджує мої попередні слова.

Галактіон Чіпка.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Керенський не вертає до СРСР.

„Пр. Пресе“ містить заяву Керенського, з якої виходить, що вістка про його згоду з большевиками є неправдива. „Зіновєв і инші члени теперішнього радянського уряду — заявляє К. — знають, що вважаю їх зрадниками, котрі підчас війни були у взаєминах із Німеччиною“.

Становище Японії в справі Бесарабії.

„Менчестер Гардіен“ звідомляє з Пекіна, що радянський представник Карахан заявив у інтерв'ю, що він дійшов до повного порозуміння з японським амбасадором Йочізава щодо цього, що Японія не буде ратифікувати міжсоюзного рішення, яке признає Бесарабію Румунії. Хоч постанови цієї нема в недавно заключеному договорі, а полагоджено її лише устно, то устний договір буде додержаний.

Нові воєводи.

Волинським воєводою буде іменований холмський староста Дембскі. На новгородського воєводу (по Янушайтісі) висувають кандидатуру заст. держ. ком. у Варшаві Бечковіча. Воєвода Млодзяновскі остане на своїм становищі, але перейде до цив. служби.

Дефензивний союз СРСР. з Японією.

„Н. фр. Пр.“ звідомляє з Токіо, що пос. Матсумото вважав негайно заключення дефензивного союза з СРСР. Заявив, що треба негайно виступити проти англьо-саксонських впливів на світі. Думає, що й Китай слід втягнути до цієї акції.

Атентат на Гортія.

Урядово заперечують вістки про плянований замах на начальника Мадярщини, Гортія. Зате часописи дальше заявляють рішуче, що поспішний поїзд, котрим їхав Горті, острілювано.

Фрунзе наслід. Троцького.

Копенгагські часописи звідомляють з Москви, що шефом нач. воєнної ради СРСР. на місце Троцького йменовано ген. Фрунзе, а шефом балтійської фльоти моряка Зова, б. годинникаря.

Мусоліні злочинець?

„Пополо д' Італія“ помістив на першій сторінці товстим друком заяву: „Від якогось часу кружляють чутки, начеб президента мін. Мусоліні 20 літ тому у Швайцарії засуджено за звичайний злочин. Вязається сенатора Альберті, вид. „Корделя Сера“, який каже, що має текст присуду, щоби негайно документ цей предложив сенаторові, або щоби оголосив його в своїм часописі“.

Італійські комуністи.

„Месаджеро“ звідомляє, що в Камеруно і Фабіяно біля Анкони арештовано багато комуністів за плякатування відозв, що взивали до перевороту. В инших містах переведено також арештування.

Протирумунські демонстрації.

З нагоди 7-літніх роковин окупації Бесарабії румунськими військами, відбулися в Москві, Харкові й Одесі, а також по містах і селах нової молдавської републики збори і протестаційні маніфестації. На численних зборах бесарабської кольонії в Москві Раковський заявив, що румунське панування в Бесарабії, то вислід знасилування волі народа.

Білоґвардійці в Китаю.

До Шангаю прибув панцирний поїзд із відділом російських білогвардійців. Вони роззброїли останки відділів теперішнього китайського уряду, що є в союзі з СРСР. і здобули північну залізн. стацію. Білоґвардійці борються по стороні Лу-Кю-Кянга, котрий на днях займе Шангай.

Ізольована Румунія.

Турецький, болгарський і югославянський уряд відказались попerти Румунію у домаганні не видати Вранґлеву фльоту радянському союзові. Рад. часописи звідомляють, що особиста інтервенція рум. престолонаслідника і Братіяну в Льондоні була безуспішна.

Еріо про відношення до Німеччини.

В палаті деп. заявив Еріо, що його становище до Німеччини не спричинене замаскованим бажанням остати над Реном. У справі евакуації кольонської смуги напружував у дискусії всі сили, бо після багато французьких невдач найшовся саме перед останньою нагодою для полагоди безпеки Франції. Боронить лише договорів, а що вважає арбітраж, безпеку і роззброєння звязаними тісно зі собою, працює над заведенням такого устрою, котрий забезпечить Франції оконечну безпеку.

Памятайте: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!!

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Послідне (21) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за більшу частину вступної статті п. з. „Стріли за стрілами“.

— **Напад на кордон.** На граничному відтинку поблизу Гощі, рівенського повіту, напало нечайно на польську станицю трьох кінних диверзантів, що почали пальбу до станиці, після чого вернули за кордон. Підчас пальби ранено рядовика Томека, якого перевезено до шпиталю.

— **Поляк на „Рідну Школу“.** Наша редакція одержала одночасно з переказом на сто золотих дуже цікавого польського листа, який поміщуємо в перекладі: „Хвальна Редакціє! Не пишу по українськи, тому, що української мови не знаю. Посилаю сто золотих на українську освіту, на „Рідну Школу“ як першу сплату довгу затягненого підчас війни в Америці від бл. п. Володимира Гриневецького, якому справа українського народу так дуже лежала на серцю. Д-р С. Богуславський“. 1—1

— **В справі шкільних свят.** Польське міністерство віроісповідань і просвіти повідомляє, що дні 2. лютого і 25. марта ц. р. не будуть вільні від науки та бюрових занять.

— **Вмер в переляку.** Дня 22. ц. м. арештовано в селі Сицевичі, шлеїського повіту, як підозрілого в приналежности до заведеної ватаги якогось Антона Войтовича. В момент, коли поліція увійшла до хати, Войтович впав нежвий на параліж серця.

— **Одностροї для „кресових“ урядників.** В урядових польських кругах роздумують над умундуруванням державних урядників на „кресах“, які в одностроях булиб більш відпорні на забранництво і охоту до ріжного рода мальверзацій.

— **За державну зраду.** Розправу проти Юліяна Крайківського і товаришів, обвинувачених в державній зраді, призначену на житу середу, відложено до марта ц. р.

— **Загрожена озимина.** В наслідок лагідної зими і браку снігу, розмножилися на наших полях миші, що до решти винищують озимі засіви. Польська адміністрація, яка це бачить, переводить статистику знищень, але з допомогою не спішиться.

— **За бомби на університеті.** Дня 2. лютого ц. р. розглядатиме окружний суд у Варшаві справу бомбового атентату в університетському будинку з дня 29. мая мин. року. Жертвою атентату впав професор Ожецкі, при чому ушкоджено льокаль „Братньої Допомоги“.

— **Випадок польського віцеміністра.** Варшавські часописи повідомляють, що віцеміністер Ольпіньскі, йдучи вулицею впав і зломив ногу.

— **Ще одна жертва „санації“.** В Лодзі збанкротувала найстарша текстильна фірма Юлія Гайнцля, яка удержувала 200 робітників і багато урядників. Причиною банкротства є недостача оборотового капіталу для віддержання продукції, та цілковита недостача кредиту.

— **Арешт радянського емісаря.** З чеського Берна повідомляють, що тамошня поліція арештувала якогось Федора Моргентава в моменті, коли він переходив кордон. При Моргентаві найдено велику грошеву суму і компромітуючі документи.

— **Липська ячейка перед судом.** В першій половині лютого відбудеться перед липським державним трибуналом охорони републики великий процес проти членів комуністичної ячейки, які відповідатимуть за державну зраду, намовлювання до вбивства та недозволене переховування зброї й вибухових матеріялів.

— **Зловлений бандит.** В Гошицях Великих під Тарновом зловлено ославленого бандита Ставарского. Поліція пошукувала за ним за злочини доконані в околиці Криниці та за напад на особовий поїзд під Плешовом в серпні мин. року. Тоді то замаскований Ставарский вдерся до службового воза і шістьома вистрілами знищив двох кондукторів.

— **Літаком на Іврест.** Англійський летун Кобгем приїхав до міста Дарджілінг в Індії, щобй відтіля почати виправу для розсліджения гори Іврест.

— **Нагорода Стріндберга.** Нагороду Стріндберга за 1925 рік дістав 75-літній доцент копенгаського університету д-р Ернст Бантельс за книжку п. з. „Фільософія життя“.

— **Наука стрижених килимів смирненських і перських** зачинається 4. лютого в дівочій школі ім. Б. Грінченка площа св. Юра ч. 5. Вписи відбуваються кождого дня від 10 год. рано до 1-ої год. попол. в канцелярії дівочої школи ім. Б. Грінченка. Вхід першою брамою наліво від головного входу до св. Юра. Наука відбувається в полудневих годинах, 2 рази тижнево і триває один місяць. — *Управа промислових курсів.*

— **В справі еміґрації до Канади.** Дня 4. січня ц. р. в неділю відбулися у Віннипеґу І. Загальні Збори Тов-а опіки над українськими переселенцями ім. св. Рафаїла у Віннипеґу, котрі приняли устав і правильник та вибрали старшину: голова о. проф. Е. Турула, 1. заст. голови д-р М. Мігайчук, II. заст. голови о. М. Григоріїчук, писар Дм. Ільчишин, скарбник М. Жаровський, радники Марія Корецька і А. Загарійчук, провірники о. П. Олексів і Н. Продан. Згідно з уставом кождочасний український греко-кат. епископ є заступником товариства — тепер владика Никита Будка. Діяльність Товариства має на меті відповідний добір людей в Европі, переїзд до Канади, поселення на відповідній землі, розміщення по приїзді, згідно з бажанням. Т-во даватиме інформації про заробки на фармах, про нагоди до заняття, про пошукування осель, про методи господарки, про життя в Канаді, як подорожувати до Канади, про паспорти, дозволи на вїзд і инші потрібні грамоти. Т-во інтервенюватиме у домініяльного правительства і у провінціональних у користь українських переселенців, розсліджувати і вносити заявлення на випадок дикого обходження з переселенцями підчас подорожі до Канади, підчас шукання роботи і осідання на землі. Товариство хоче ділати в сталім порозумінні з основуючимся у Львові „Товариством опіки над українськими еміґрантами“.

— **Чеки У. П. Т. на „Рідну Школу“.** На бажання українського громадянства розсилаємо з нинішним числом „Діла“ чеки У. П. Т. і просимо використати як найінтензивніше. Хто не одержав би чека, перешле жертву переказом на адресу: „Українське Педагогічне Товариство“, Львів, Ринок 10, II. пов. Просимо чеками У. П. Т. пересилати гроші тільки на „Рідну Школу“ а не на які инші ціли. 1—1

— **Відчит проф. д-ра Степана Балея** на тему: „Умові недуги — їх причини — їх лічення“, відбудеться в неділю 1. лю-

того о год. 5. пополудні в салі „Бесіди“, вул. Рутовського 22. Заходом Тов-а Жінок з вищою освітою. 1293 1—2

Дописи.

Тернопіль. *З ґалерії п. Собіньского. (Поведінка польської учительки на кресах).*

Дня 21. січня н. р. відбулася перед апеляційним карним трибуналом у Тернополі під проводом рад. Вол. Зарицького, карна розправа проти трийцять один селян зі Скалата Старого пов. Скалат (Блажей Гладиш і тов.) до ч. спр. Bl. 656/24, обвинувачених місцевою польською учителькою Стефанією Рачиньскою за переступство образи чести з § 487, 488, 491, 492 і 496 з. к. Перших чотирьох обвинувачених боронив адвокат Миронович, всіх инших, числом 27 адвокат д-р Степан Барвінський. Більшість обвинувачених, між ними місцевий війт і предсідник місцевої ради шкільної і члени прибічної ради гром. і місцевої ради шкіл. селяне латинники, які зрештою творять більшість населення Скалата Старого.

Тло цеї карної позві, якої акти на все остануть історичним документом немилосердного катування безборонної шкільної дітвори і просто звірячого шовінізму, є ось-що.

Від кількох літ учителює в народній школі в Скалаті Старім Стефанія Рачиньска разом зі своїм братом Станіславом Рачиньским. Школу перемінила вона на правдиву мордівню, з котрої раз по раз лунають крики і зойки по звірськи катованої дітвори. Про поступи в науці очевидно нема і мови. Школи учителька не пильнує, вештаючися в дні науки по Скалаті і ведучи політичну аґітацію в користь вшехполяків. В додатку каже собі приносити шкільним дітям ріжні дарунки як муку то що, навіть внукові одної місцевої жебрачки під погрозою побоїв. І зносили діти дари божі, не хотячи піддатися під страшну операцію озвірілої учительки. Для зєднання собі ласки можних протекторів, особливо шкільного інспектора в Скалаті Володислава Здека, ширить вона національну нетерпимість і коли дитина поздоровить її в школі словом „Слава Ісусу Христу“, то публично в класі бє її в лице. Місцевому греко-кат. пароxові о. Григорієві Плакиді перешкає всіма способами в науці реліґії, придержуючи дітвору поза свої години, або розпускаючи передчасно додому. За те, що дитина відозветься до неї по українськи, викручує її руки, або так побиває, що діти довгими тижнями ходять зі слідами побоїв, або і незагоєними ранами. Хлопця Василишина скатувала так, що тижнями ходив з гниючими ранами на руках, по яких ще по двох роках остали глубокі сліди. В часі ходження з Йорданським Хрестом майже в кожній хаті, де були шкільні діти, показували о. Плакиді батьки дітей синці і рани своєї дітвори. Довгий час зносили батьки тортури своїх дітей у шкільній мордівні, але вкінці не стало і їм терпцю — тим більше, коли латинники, що творять місцеву власть в громаді і раді шкільній, довідалися, що Рачиньска в присутности шкільних дітей зірвала зі стіни (ще в р. 1922) портрет Пілсудского, публично його подерла і кинула в піч. Місцеві латинники, що причисляють себе до людовців, а рівночасно верховодять в громаді, рішили зробити кінець звірствам своєї учительки. Звісно, до них прилучилися і наші греко-католики.

Дня 15. лютого 1923 внесла прибічна рада громадська зі своїм начальником Блажейом Гладишем, місцева рада шкільна зі своїм предсідателем і 28 громадян, батьків дітей збірне донесення на учительку Рачиньску і її брата до повітової ради шкільної в Скалаті, наводячи подрібно факти страшної поведінки своєї учительки (їх наведено вище) з поданням свідків і доказів. Шкільний інспектор повітовий Здек переслухав деяких поданих свідків, що закиди потвердили в цілости, та замісць покарати озвірілу учительку, дав їй відпис донесення і зізнань свідків для виправдання.

Учителька Рачиньска разом зі своїм братом, якому зрештою закидували тільки недбальство в науці, внесла до суду повітового в Скалаті 24. марта 1925 до ч. спр. U 180/23 карне донесення за обиду чести проти Блажея Гладиша і 31 товаришів. Відбулося богато розправ, бо процес тревав пів тора року. Перед судом в Скалаті (суддя д-р Ровчук) пересунулось кільканадцять свідків, головно старших громадян, а також і чимало шкільної дітвори, які під присягою (діти очевидно без) ствердили до подробиць всі закиди піднесені громадською прибічною радою і місцевою шкільною радою 28. громадянами в письмі з 25. лютого 1923 до пов. шк. ради в Скалаті (їх подано вище). Свідки ствердили дальше під присягою, що були випадки, що посторонні люде, зваблені нелюдським лементом дітвори, здержували свої фіри і старалися дістати до школи та положити кінець катуванню. Люде нераз бачили, як несамовито перестрашена дітвора втікала зі школи без шапок і хусточок на голові, коли розсатаніла учителька катувала невинні жертви. Ті всі факти звірства стверджено заприсяженими зізнаннями переслуханих свідків, отже не диво, що вирокуючий суддя д-р Ровчук дня 15. вересня 1924 увільнив всіх обвинувачених від вини і кари, бо вони перевели вповні доказ правди. На додаток укарав саму прив. обвинительку гривною 50 зол. за провокаційне поведення в суді.

На апеляційній розправі в Тернополі, де прив. обвинительку заступав рад. Шміл, оборонець обвинувачених д-р Ст. Барвін у своїй кінцевій промові, виказавши на основі доказового матеріялу повну стійність всіх страшних закидів, які піднесли і доказали обвинувачені проти прив. обвинительки,

розправу відрочено для додаткового переслухання ще кількох свідків. Про остаточний вирок коротко донесемо, а тут зазначуємо, що з причини недбальства Рачиньскої згоріла недавно школа в Скалаті старім і то в часі науки, що діти ледви вирятувались.

Бережани. *(Шкільні мізерії).* Пишуть нам з Бережан: Народна школа з українською викладовою мовою в Нараєві селі діждалась вкінці отворення. Та в хвилині, коли сотки українських кваліфікованих учителів не можуть діждатись посади — до української школи призначується мазурку Белзовску, жінку збанкротованого кольоніста, з Нараєва міста. Інспектор п. Позьняк пішов таки на руку вшехпольським пугачам Нартовского і Вавра та до української школи надав мазурку. На протест громади обіцяв по 3. тижнях перенести її з української мови та забрати. Громада рішила бойкотувати школу і завести приватну українську. Не краще є в Нараєві місті — де 400 українських дітей при 70 польських не може діждатись навчання в рідній мові. Ця школа при допомозі таких педагогів-ренеґатів як Бойко стала зразковою школою аналфабетизму в повіті. Мовчить уперто кураторія у Львові — а практика виказує, що сильніші в Нараєві лісничий Вавро і здитинілий бурмістр Нартовскі, ніж „кресові закони“ Польщі.

Ми цікаві тільки — чи п. інспектор Позьняк піде під лад трабантам „Слова Польского“? *Свій.*

Всячина.

Шукачі золота. У частині північно-американської держави Нового Мексику, званій Гільсборо, розійшлась чутка, що в ріках появились сліди золота. На цю звістку мешканці найблизшого містечка попливли юрбою, мов навіжені, шукати щастя. Покищо ніхто ще з них не найшов золотодайних місць і хвиля юрби відпливає назад додому розчарована.

Кому вже поміг „цар“ Кирило. У Парижі живе рос. князь Юсупов, відомий участник у вбивстві Распутіна. Він дав часописне оголошення, що шукає в наєм великої хати. До нього зголосився дуже елєґантний земляк, який представився як адютант велик. князя Кирила, кажучи, що іде в ділових справах до Петрограду і тому може відступити йому свою розкішну хату. Його поведінка, знайомість визначних людей та справ була така чаруюча, що кн. Юсупов склав йому без вагання 28.000 фр. задатку. А коли прийшов на вказану адресу оглянути хату, зустрівся зі здивованим обличчям якогось Француза, властителя гарної віллі, не до винайму.

Герой Ніяґари. У Льондоні помер 74-літ. старець Девенпорт, славний пливець, який у 1884. переплив Ніяґару і ще на кілька років перед смертю брав участь у перегонах плавання.

Припинена подорож. Бельгійський король Альберт вибирається віддавна в подорож по Сагарі, автомобілем. Цю подорож він відкладав уже кілька разів. Остання причина, яку потвердив француський уряд, така, що шлях намічений бельг. королем є небезпечний з огляду на надто часті напади дикого південного марокканського племени на каравани та подорожніх.

Дім Едісона. Нью-йоркські електротехніки рішили для звеличання Едісона вибудувати для нього у центрі міста 20-поверховий дім, перед яким стане його девятиметровий памятник. Це буде одночасно „музей електричности“, де Едісон і инші винахідники складатимуть свої моделі.

Новий гріб фараонів. Американські дослідники найшли в Саккарі піраміду з гробами фараонів з III-ої династії. Вона стоїть від Каїро у віддалі одного дня подорожі і була збудована на 3500 літ перед Тутенхаменом. При розкопках найдено чудову статую короля Пепіса I-ого, одного з перших єгипетських фараонів. Є здогад, що найдуть там і його гріб.

ОПОВІСТКИ.

Український Театр И. Стадника (вул. Шашкевича 5).

Неділя 1. лютого о год. 3 поп. „КАТЕРИНА“.

о год. 7·30 вечером виступ п-ні Борисоглібської „ВІЙ“.

Понеділок 2. лютого о год. 6 вечером. Вистава для шкільної молоді „УРІЄЛЬ АКОСТА“. 2—2

Український Наддніпрянський хор Д. Котка:

У суботу 31. I. м. Козова.

У неділю 1. II. Козова.

У понеділок 2. II. Підгайці. 1230 8-?

Філія Союза Українок і Українська Студентська Громада в Кракові уладжують дня 15. лютого 1925. р. в салях при вул. Радзивилівській ч. 4. „Великі Вечерниці“ з танцями. Початок о год. 9·30 веч. Стрій візитовий. Вступ за запрошеннями, які на провінцію висилається почтою. Запрошення замовляти на адресу: Сочковський Ярема, Kraków, Krowoderska 42. II. 1294 1—1

Прохід по старім Львові відбудеться заходом турист. тов-а „Плай“ в неділю, дня 1. лютого о год. 10. перед пол. (точно) під пров. проф. І. Крипякевича. Збірка перед Наук. Тов. ім. Шевченка, вул. Чарнецького ч. 24. Члени тов-а „Плай“ безплатно, нечлени 50 сот. 1—1

В Преображенській церкві відспіває Архикатедральний хор під проводом п. Льва Туркевича „Коляди“ в неділю 1. лютого ц. м. о год. 12-ій в полудні. Дохід зі збірки в церкві призначений на Інвалідів. 1292 1—2

Неоніля Танячкевич, сирота по о. Данилі Танячкевичу, б. посл. до австр. парляменту з пов. Золочева, а сестра бл. п. д-ра Костя Танячкевича, лікаря Народної Лічниці просить о грошеву запомогу. Адреса: Неоніля Танячкевич, Львів 15. Богданівка ч. 1. 3—3

Купці і купецька молодь! Вступайте громадно в члени свого станового Товариства „Союза українських купців“, Львів, вул. Галицька 12. III. Члени дістають безплатно інформації і поради про податки, рекурси проти високо-виміряних податків, джерела набування товарів, ціни, і т. п. як також вільні посади для фахових в торговельних підприємствах. 1278 а) 2-3

Дрібні оголошення.

5 ШМОРҐІВ ПОЛЯ, одна парцеля, при самій стациї Ставчани коло Львова, дуже добре надається під цегольню, негайно на продаж. Відомість у пароха. 1260 2-2

ЗАЛІЗНИЧИЙ машиніст, вдовець, в середнім віці, на державнім становиску, одружиться зі старшою панною або бездітною вдовою від 25—35 літ. Маєток конче вимаганий. Листи слати під адресою „Машиніст“, Паперовий Базар, Дрогобич. 1206 3-4

5 КҐ. вепрової ковбаси, або 5 кґ. хребетної солонини враз з опакуванням за 12 зол. 90 сот. висилає почтою за післяплатою фабрика вудження Л. Наґірного в Самборі. Жадайте цінника инших масарських виробів. 1172 15—?

ЗВІЛЬНЕНИЙ ЗАЛІЗНИЧНИК, літ 40, від 1918 року без посади, проживаючий в крайній нужді, пошукує відповідного заняття (возного, маґазинера, служачого і т. п.). Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діло“ під „Злокатований“. ?—3

ВІДКРИВАЮ вечірний курс крою і шиття від 1. лютого ц. р. як також на дальше приймаю на денні курси. Иоланда, Сташіца 8. біля Хорунщина. 1298 1-3

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ И. Гршибрунґа, Личаківська 34. тел. 26—78 відкривають 4 лютого н. р. новий Курс купецького і банкового книговодства для Пань і Панів. Окремий курс для абітурієнтів писання на машині. 1264 3—3

ГРЕКО-КАТ. УРЯД парохії Стоянів потребує дірієнта хору. Найрадше студента. 1268 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Заява.

Дентистичне Заведення д-ра Шимона Раппапорта і Янова Насса повідомляють П. Т. Пацієнтів, що асистентка, яка була занята в заведенню, більше вже не працює, а всіх пацієнтів, що є невдоволені з її праці, просимо зголоситися, а недомагання буде даром поправлене.
1283 2—?

I. Загальні Збори

„Товариства опіки на українськими еміґрантами“ у Львові

відбудуться в суботу 14. лютого 1925 р. о год. 5-ій попол. в салі засідань Тов-а „Просвіта“ Ринок 10. зі слідуючим порядком денним:

1) Отворення Зборів і вибір Президії
2) Пояснення статута.
3) Вибір Управи і ревізійної Комісії.
4) Внесення членів.

ЗА ЧЛЕНІВ ОСНОВАТЕЛІВ:
Д-р Вол. Бачинський, М. Заячківський.
1296 1—1

Присилайте передплату!